

PEDAGOGLIK KASBINING JAMIYAT TARAQQIYOTIDA TUTGAN O'RNI

Jumayeva Nozanin Muhammad qizi.

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Pedagogika yo'nalishi 1-P-2025guruh

1- bosqich talabasi.

Annotatsiya: *Ushbu maqolada Pedagoglik kasbi jamiyatdagi ahamiyati uning nazariy asoslari haqida so'z yuritiladi. Pedagoglik mexnati o'z-mazmuni jihatida bilan chuqur dialektik mehnatdir. Pedagoglik kasbining mazmuni va xarakteri obektiv jihatdan muqarrar suratda o'zgaradi: har bir tarixiy davr o'ziga muvofiq pedagogini yaratadi va unga shu jamiyat davr uchun kerakli mutaxasis kadrlarni tayyorlash uchun mas'uliyat yuklaydi.*

Kalit so'zlar: *o'qituvchi, pedagog, kasb, maxoratli kasb egasi, mas'uliyat, pedagoglik faoliyati, kasbiy bilimdonlik.*

РОЛЬ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПРОФЕССИИ В РАЗВИТИИ ОБЩЕСТВА

Аннотация: *В данной статье рассматривается значение педагогической профессии в обществе и её теоретические основы. Педагогический труд по своей сути представляет собой глубоко диалектическую деятельность. Содержание и характер педагогической профессии объективно неизбежно изменяются: каждый исторический период создаёт своего педагога и возлагает на него ответственность за подготовку необходимых обществу специалистов.*

Ключевые слова: учитель, педагог, профессия, квалифицированный специалист, ответственность, педагогическая деятельность, профессиональная компетентность.

THE ROLE OF THE TEACHING PROFESSION IN THE DEVELOPMENT OF SOCIETY.

Annotation: This article discusses the importance of the teaching profession in society and its theoretical foundations. The work of a teacher is, by its nature, a deeply dialectical activity. The content and character of the teaching profession inevitably change objectively: each historical period creates its own type of educator and assigns them the responsibility of preparing the specialists needed for that era of society.

Keywords: teacher, educator, profession, skilled professional, responsibility, pedagogical activity, professional competence.

Kirish. Dunyoda turli xil kasblar juda ko'p, o'qituvchilik dunyodagi kasblardan farq qilib, pedagoglik kasbi kishilik tarixining butun davomida har bir ijtimoiy formatsiyani qaror toptirish va rivojlantirishga xizmat qiladigan eng muhim doimiy shart-sharoitlardan biridir. O'qituvchilik kasbi to'xtovsiz o'sib bormoqda, takomillashmoqda va yangi mazmun bilan boyimoqda. Pedagoglik mexnati o'z-mazmuni jihatida bilan chuqur dialektik mehnatdir. Pedagoglik kasbining mazmuni va xarakteri obektiv jihatdan muqarrar suratda o'zgaradi: har bir tarixiy davr o'ziga muvofiq pedagogini yaratadi va unga shu jamiyat davr uchun kerakli mutaxassis kadrlarni tayyorlash uchun mas'uliyat yuklaydi. Umuman kishilik jamiyati o'z taraqqiyotida qanchalik olg'a qarab borsa, tarbiyaviy faoliyat xam shunchalik ko'p ilgarilashadi. Jamiyat tuzumi qanchalik yuqorilab borsa, maktab va o'qituvchining jamiyatdagi roli, ahamiyati ham shunchalik ortadi.

Asosiy qism. Pedagoglik kasbi eng murakkab, eng qiyin, eng mas'uliyatli va eng faxrli kasblardan biridir. U boshqa hamma kasblarning poydevoridir. Ko'pincha pedagogik qobiliyatlar aniq harakatlarni bajarish qobiliyatiga torayib ketadi chiroyli gapirish, qo'shiq aytish, chizish, bolalarni tartibga solish va hokazo.

Ulug' shoirimiz Alisher Navoiy ham o'qituvchi mehnatini holisona baholab: "Agar shogird Podsholikka erishsa ham, unga (muallimga) qulluq qilsa arziydi", "Haq yo'lida kim senga bir harf o'rgatmish ranj ila, Aylamak emas osononing haqqin yuz ganj ila", –kabi satrlar bitgan Bu hol maktab har bir xalqning ma'naviy ruhiy madaniyatining poydevori ekanligidan kelib chiqadi. Odamning mehnat faoliyati bir qancha xilma-xil turga ega bo'lib, ulardan har biri muayyan o'rinda turadi har biri o'ziga xos vazifa bajaradi.

- Odamlar ishlab chiqarish sohasida (ishlab chiqarish faoliyati),
- Davlatini idora qilishda (siyosiy faoliyat),
- Yangi hodisalar va yangi qonunlarni kashf etishda (ilmiy faoliyat),
- Kollektiv hayot sohasida (ijtimoiy faoliyat),
- Yosh avlodni tarbiyalash va o'qitishda (pedagoglik faoliyati),
- Odamning sog'ligini muxofaza qilishda (vrachlar faoliyati),
- Vatanni himoya qilishda (harbiy faoliyat),
- Ruhiiy rohat baxsh etadigan narsalarni yaratishda (badiiy va muzika sohasidagi faoliyat),
- Jamiyat tartibini saqlashda (yuridik faoliyat).
- Odamning extiyojini qondirish uchun xizmat qilish sohasida (savdo va maishiy faoliyat),

Kishilarning madaniy ehtiyojlarini qondirish sohasida (madaniy muassasa xodimlarining faoliyati) va shunga o'xshashlarda mehnat qiladilar. Inson faoliyatining barcha turlari o'zaro bir biri bilan chambarchas bog'langan, bir-birini to'ldiradi va birbiriga ta'sir etadi. Pedagoglik faoliyati maxsus tayyorlangan, o'sib kelayotgan yosh avlodni xayotga, mexnatga tayyorlash uchun xalq oldida, davlat oldida javob beradigan, yosh avlodni tarbiyalaydigan va ularga ta'lim berish borasida har kuni shug'ullanadigan odamlarning alohida mexnat faoliyatidir. Maktab o'qituvchilarining kundalik va har tomonlama faoliyati rivojlangan jamiyatni quruvchi va rivojlantiruvchi, xar tomonlama sog'lom fikrlaydigan shaxsini shakllantirishga qaratilgandir. O'qituvchining barkamol shaxsni

tarbiyalash, unda milliy rux va sog'lom fikr va ijobiy sifatlar tarkib toptirish vazifasi eng muhim, yuksak va shu bilan birga, o'z tabiatiga va o'z vazifalariga ko'ra, eng murakkab jarayondir. Bolalarni tarbiyalashda pedagog o'ziga xos xususiyatlari nihoyatda murakkab ekanligini, odamlar o'rtasidagi ijtimoiy munosabatlarning murakkabligini o'zida aks ettiruvchi va ko'rsatib o'tilgan mavjud qonuniyatlarga amal qilgan holda ish ko'radi.

Xulosa. Xulosa qiladigan bo'lsak pedagoglik kasbining juda muhim xususiyati shundan iboratki, uning barcha vakillari insonparvarlik xarakterdagi ishni bajaradi. Shuning uchun o'qituvchilik kasbi o'zining ilmiy salohiyati bilan O'qituvchi olib boradigan o'quv-tarbiya ishlarining fan bilan uzviy bog'lanishi, uning muvaffaqiyatga erishuvi, uning uzluksiz mehnatining eng birinchi asosini tashkil etadi. Har biri o'z yo'nalishi va jarayonlari jihatidan qiyindir. Bu ayniqsa hozirgi davrda haqiqatdir, chunki hozir ilgari misli ko'rilmagan ilmiy texnika revolutsiyasi yuz bermoqda, ilm-fan yutuqlari doimo bevosita ishlab chiqaruvchi kuchga aylanib bermoqda, «fanni bevosita ishlab chiqaruvchi kuchga aylantirish odamning mehnat faoliyati xarakterini tubdan o'zgartirib yuboradi va jamiyatda faoliyat yurutayotgan aholi uchun qulayliklar yaratib bermoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Azizxodjayev A.A. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. T. 2003 yil
2. Hasanboev J., Hasanboeva O., Homidov H. Pedagogika tarixi. – T.: O'qituvchi
3. Kamolova, A., & Ergasheva, G. S. Q. (2022). Yosh avlodni tarbiyalashda xalq pedagogikasini manbalarining o'rganishning o'rganishning ilmiy-nazariy asoslari.
4. O'qituvchilik kasbining bugungi kundagi jamiyatdagi o'rni. Gulyamova Xosiyat Xabibullayevna